

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ТЕЛӘЧЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ШӘТКЕ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ
(IV чакырылыш)
КАРАР
егерменче алтынчы утырыш**

16 декабрь 2022ел

№ 104

Шәткә авылы

**Теләче муниципаль районы Шәткә авыл жирлеге Советы депутаты
статусы турында нигезләмәне раслау хакында**

Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгының 2022 елның 4 августындагы 10/13-09/3896 номерлы хатын карап, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Теләче муниципаль районы Шәткә авыл жирлеге Советы **карап итте:**

1. Теләче муниципаль районы Шәткә авыл жирлеге депутаты статусы турында кушымтада бирелгән Нигезләмәне расларга.
3. Әлеге карарны гамәлдәгә законнар нигезендә бастырып чыгарырга.
4. Әлеге карар гамәлдәгә законнар нигезендә үз көченә керә.
5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемдә калдырам.

Теләче муниципаль районы
Шәткә авыл жирлеге башлыгы

Ф.Г. Кадыйров

Кушымта
Теләче муниципаль районы
Шәткә авыл җирлегә
Советының карарына
« 16 » декабрь 2022ел № 104
карарына

НИГЕЗЛӘМӘ

Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советы депутаты статусы турында

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советы депутаты хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат тарафыннан үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләргә билгели.

1 статья. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советы депутаты статусының хокукый нигезе.

1. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советы депутаты статусы (алга таба – депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Җирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтиҗәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыралар.

2 статья. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очраклардан тыш, яңа чакырылыш Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советы эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Уставы белән билгеләнә.

3 статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләгә белән отставка;
- 3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яки эшкә чикләнгән сәләтле дип тану;
- 4) суд тарафыннан кайда булуы билгесез дип тану, яки үлгән дип игълан итү;

- 5) аңа карата судның гаепләү карары үз көченә керү;
- 6) даими яшәү урынына Россия Федерациясе чикләреннән чыгу;
- 7) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, чит ил гражданлыгын - Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгын туктату, аның нигезендә чит ил гражданыны жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил гражданыны булмаган чит ил гражданының Россия Федерациясе территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган, аның нигезендә чит ил гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданыны жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы.
- 8) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алу;
- 9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;
- 10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жиберү;
- 11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәү очрагында;
- 12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда

2. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлегә Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгәннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, әгәр нигез Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлегә Советының муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы сессияләре арасында барлыкка килгән булса- мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча.

3. Татарстан Республикасы Президенты депутатның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлегә Советына әлегә гариза кәргән көн вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн булып тора.

4 статья. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлегә Советы депутаты шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документ, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дэвамьнда куллана торган күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвирламасы Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлегә Советы тарафыннан раслана.

5 статья. Депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. 1. Депутат эшчәнлеген үз вазыйфасыннан азат ителмәгән рәвештә башкара, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм эш вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлегә уставында билгеләнгән очраклардан тыш.

6 статья. Депутат эшчәнлеге формалары

1. Депутат эшчәнлегенә формалары булып тора:

а) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советы утырышларында катнашу;

б) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советы каравына Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советы карарлары проектларын кертү;

г) депутат гарызнамәсе;

д) депутат мөрәҗәгатә;

е) дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына, иҗтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфай затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) тиешле вазыйфай затларга гражданнар хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрүнә таләп итеп мөрәҗәгать итү;

з) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре, фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территорияль иҗтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлеге шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Уставында, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советы Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

7 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советы утырышларында шәхсән катнаша.

2. Депутат Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советы утырышларын үткәрү вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советы Регламенты нигезендә әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны ала.

Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советы утырышында катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта алдан ук Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советы Рәисенә хәбәр итә.

3. Депутат хокуклары:

1) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлегә Советына комиссиядә һәм тиешле вазыйфаларга сайлангырга һәм сайлангыч булырга;

2) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл

жирлеге Советына карау өчен сораулар тәкъдим итәргә;

3) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советы тарафыннан төзелә торган органнарны һәм Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советы тарафыннан сайланучы (билгеләнәп куела, килештерелә) вазыйфай затлар кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикер белдерергә;

4) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советының хокукый актлары проектларын хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә кертергә;

5) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советының көн тәртибе, фикер алышына торган мәсьәләләрне карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәرمәләр кертергә, карарлар проектларына һәм башка актларга төзәтмәләр кертергә;

6) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советы утырышында Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советына хисап бирүче теләсә кайсы органның яисә вазыйфай затның чираттан тыш хисабын яисә мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советы утырышларында, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия булган гражданныр мөрәжәгатъләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советы утырышлары беркетмәләренәң эчтәлегә белән танышырга.

4. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советы утырышында депутат тарафыннан әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәرمәләр Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы.

1. Депутат Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советы комиссияләре эшендә шәхсэн катнаша.

2. Депутат әгъзасы булмаган комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм киңәш бирү тавышы хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советы һәм аның комиссияләренә йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советының һәм аның комиссияләренә үз компетенциясе кысаларында бирелгән йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советы яисә аның комиссияләре кушуы буенча депутат Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советы карарларының үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Депутат йөкләмәне үтәү нәтижеләре турында Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советына яисә аның комиссияләренә хәбәр итә.

10 статья. Депутат гарызнамәсе

1. Депутат Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советы утырышларында депутат таләбе белән җирле үзидарә органнарына, җирле үзидарә органнарының вазыйфай затларына, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советы тарафыннан төзелә яки сайлана торган башка органнар җитәкчеләренә, Теләче муниципаль районы территориясендә урнашкан муниципаль предприятие һәм учреждение җитәкчеләренә депутат таләбе белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы., аларның компетенцияләренә керүче.

2. Депутат гарызнамәсе-депутат мөрәҗәгате, ул Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советы карары буенча депутат гарызнамәсе дип таныла. Депутат таләбе турында тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советы Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә игълан ителә.

3. Җирле үзидарә органы, вазыйфай зат, депутат таләбе җибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесе аңа язма рәвештә җавап бирергә тиеш. Җавап орган җитәкчесе, вазыйфай зат, депутат таләбе җибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Гарызнамәнең инициаторы гарызнамәдә куелган мәсьәләләргә карауда турыдан-туры катнаша ала. Гарызнамәнең инициаторына аларны карау көне турында алдан, әмма мәсьәләгә карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советы Җирле үзидарә органын, җирле үзидарә органының вазыйфай затын, муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесен Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советы билгеләгән вакытка депутат таләбе буенча кабул ителгән карарның үтәлеше турында язма җавап бирергә хокуклы.

11 статья. Депутат мөрәжәгате

1. Депутат мөрәжәгате дип депутатның Дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан оештыру-хокукый формаларына һәм ижтимагый берләшмәләргә, аларның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлегә белән бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язмача мөрәжәгате санала.

2. Депутат мөрәжәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, оешмалар, аларның оештыру-хокукый формаларына һәм ижтимагый берләшмәләр тарафыннан депутат мөрәжәгәтләрән карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә җавап мөрәжәгәтә куелган сорауларның асылы буенча булырга һәм мөрәжәгать жибәрелгән вазыйфаи зат тарафыннан яисә вәкаләтле зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

12 статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятие, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгәтләрән карый, гражданны кабул итә, дәүләт хакимиятенә тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук сайлаучыларны айга кимендә бер тапкыр кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга үз эшчәнлекләре турында алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрән һәм законлы мәнфәгәтләрән тәмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кергән тәкъдимнәрне, шикәятләрне карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрне дөрөс хәл итүгә ярдәм итә;

гражданны кабул итә;

жәмәгәтчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатлар белән очрашулар Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл жирлегә Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән махсус урыннарда, биналарда, ишегалды территорияләрендә үткәрелә.

Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенә жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

13 статья. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советы депутаты депутат фракциясе яки уртақ эшчәнлек һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдерү өчен төзелә торган төркем составына керергә хокуклы.

2. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советы Регламенты белән фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзү, теркәү һәм аларның эшчәнлегенә тәртибе билгеләнә.

14 статья. Депутатның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәмин итә торган бөтен хокукка ия.

2. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советы депутатының сайлау округында эше, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге Советының, аның органнарының аларның карарлары һәм күрсәтмәләренә үтәләше турында депутатының хәбәрән тыңларга хокуклы.

3. Җирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфай затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка җирле үзидарә органнары эшчәнлегенә, икътисади һәм социаль үсеш программаларын үтәүнең барышы, депутатының тәнкыйди кисәтүләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында мәгълүмат бирәләр, депутат тарафыннан законнарны, муниципаль берәмлекләренә вәкилләклә органнары эш тәҗрибәсен, җәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

15 статья. Депутатның вазыйфай затлар тарафыннан кабул итүгә хокукы

Депутат үз эшчәнлегенә мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл җирлеге территориясендә җирле үзидарә органнарының, предприятие, оешмаларның, муниципаль милек формасындагы учреждениеләрнең вазыйфай затларын чираттан тыш кабул итү хокукынан файдалана.

16 статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат җирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфай затларыннан депутат эшчәнлегенә белән бәйлә, закон тарафыннан сакланмый торган яшерен мәсьәләләр буенча мәгълүмат алу хокукына ия.

17 статья. Депутатның вазифалары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлеге Уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;

2) гражданнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итү;

3) даими, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;

4) гражданнарның, оешмаларның, аларның оештыру-хокукый формасына, иҗтимагый берләшмәләргә, дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына бәйсез рәвештә мөрәҗәгатьләрен үз вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрен үтәргә;

7) «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә;

8) эхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) дәүләт һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләрен сакларга, шулай ук гражданнарның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы, депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрен таратырга;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апрелдән дә соңга калмыйча үзләренең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә үз хатынының (иренен) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәткә авыл җирлеге Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны башкара.

18 статья. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутат хокукы түгел:

1) эшмәкәрлек эшчәнлегенә белән шәхсэн яки ышанычлы затлар аша шөгылләнәргә;

2) түбәндәге очраклардан тыш, коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән җирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка иҗтимагый оешманың, торақ, торақ-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милек милекчеләр ширкәтенең гомуми

жыелышында катнашу (конференция);;

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенә гомуми жыелышында катнашу (конференция), Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәр итү тәртибендә катнашу (сәяси партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында, Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә;

в) муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләр Ассоциациясенә, берәмлекләрнең башка берләшмәләренә, шулай ук аларның идарәсе органнарында тәкъдим итү;

г) муниципаль берәмлек исеменнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә, гамәлгә куючы (акционер)булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) мәнфәгатьләрен муниципаль берәмлек исеменнән гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталында өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен;

д) федераль законнарда каралган башка очраklar;

3) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданныгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләрен башкаручы Депутат граждан административ яки жинаять эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очраklarыннан тыш) буларак яки административ хокук бозу турында эш буенча катнаша алмый.

19 статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын төгәл үтәргә тиеш, шул исәптән:

1) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советы утырышларында билгеләнгән тәртипне һәм регламентны үтәргә;

2) депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә үз көченә керә торган башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм гражданнырга карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтү, ихтирамсызлык күрсәтү, ихтирамсызлык белдерү;

3) депутат эшчәнлеге белән бәйле булмаган максатларда, әгәр бу мәгълүматлар Дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкит итсә, депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны таратырга һәм кулланмаска;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфай затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданныр эшчәнлегенә шәхсэн яки аның якыннарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә депутат статусыннан файдаланмаска;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырлык гамәлләр, гаризалардан, гамәлләрдән тыелырга, шулай ук аның абруена яисә Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советы абруена зыян китерә торган конфликтлы ситуацияләрдән качарга;

6) мәнфәгатләр конфликтна китерә яки китерә торган вазыйфаларны башкарганда шәхси кызыксынучанлык туганда, бу хакта Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советына, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советы карары белән расланган тәртиптә хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатләр конфликтын булдырмауга юнәлтелгән карарларын үтәргә;

7) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән халык алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советы кушуы буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Уставы, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Шәтке авыл жирлеге Советының муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларының гарантияләре, аларны жинаять яки административ жаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элементә чараларын исәпкә алганда, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция өчен һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыккач та, жинаять яки административ жаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.